

İran'ın Irak ve Lübnan Protestolarından Duyduğu Endişe Neden Artıyor?

TAMER BADAWI

Kaynak: Anadolu Ajansı

[Bu yazının İngilizce orijinal versiyonu Al Sharq Forum'un web sayfasında mevcuttur]

Özet: 2019'un ikinci yarısında Irak ve Lübnan'da patlak veren protestoların hedefi Tahran destekli siyasi rejimleri sarsmak olduğu için İran'ın çıkarları açısından bu durum bir zorluk yarattı. Tahran tıpkı 2011 yılındaki Arap isyanları ve 2013 Anbar protestolarında olduğu gibi mevcut gösterileri de jeopolitik bir pencereden okuyor. İranlı siyasi elitlerin yapısal ikiliği, güvenlikçi yaklaşımı ve Suriye'deki müdahalesine yönelik geritepmelerden edindiği tecrübeler nedeniyle İran'ın protestolar konusundaki resmi tepkisi görece muğlak oldu: İran, siyasi değişim çağrılarını temkinli de olsa destek verdi ama aynı zamanda şiddetin körüklenmesinde dış güçlerin parmağı olduğunu da vurguladı. Bu görüş yazısı, Irak ve Lübnan protestolarına yönelik İran'ın farklılaşan resmi tepkilerini inceleyerek Tahran'ın caydırıcı stratejilerini merkeze alan jeopolitik bir bakış açısından durumu nasıl gördüğünü açıklamaya çalışıyor.

İran İslam Cumhuriyeti'nin (İİC) 2019'da Irak ve Lübnan'da başlayan dikkate şayan gösterilere verdiği tepkiye hem kontrollü bir destek hem de oldukça şüpheli (ve hatta düşmanca) tutumlar içeren kısmi bir belirsizlik hâkim oldu. 2011 Arap ayaklanmalarının başlamasından itibaren daha da görünür hâle gelen bu yaklaşım, İran'ın Arap çevresinde siyasi değişime yönelik pek de yeni olmayan bir dış politika tarzını ortaya koyuyor. Bu belirsizlik iki değişken oluşturuyor:

■ **Birincisi**, İİC'nin kuruluşundan bu yana hem katlandığı hem de elinde bir koz olarak bulundurduğu herhangi bir bölgedeki siyasi değişim karşısında bir tehdit algısı yaratan sürekli kriz durumudur. Değişim İran'ın elindeki kozları kendi varlığı için hayati gördüğü bölgelerde, başka bir deyişle 'ileri defans stratejisi' ile ilgili olduğunda bu tehdit algısının düzeyi de artıyor.

■ **İkincisi**, rejimin eğilimi diğer bir ifadeyle yapısal ikiliği aktörlerin çokluğundan dolayı dini lider tarafından onaylanan birden fazla dış politika söylemi yaratıyor. Bir devlet aktörü olarak pragmatik bir şekilde hareket

eden İİC, olaylara bakışını yeni önemli değişkenler olarak gördüğü durumlara göre değiştirip böylece tepkilerini de bu doğrultuda güncelliyor.

Irak ve Lübnan'ın İran için Jeopolitik ve Ekonomik Önemi

İİC hem Irak hem de Lübnan'ı kendisinin kurduğu ve desteklemeye devam ettiği devlet dışı militan müttefik ve vekiller üzerinden siyasi ve askeri kozlara sahip olduğu iki ülke olarak görüyor. Bu koz, İİC'nin Ortadoğu'daki caydırıcılık stratejisinin köşe taşlarından birini oluşturuyor. İİC Amerika'nın 2003 yılındaki Irak işgalinden sonra nüfuzunu güçlendirebilmişti çünkü bu olay, Tahran'ın Amerikan işgaline direnen çeşitli militan gruplara arka çıkıp sonraki Irak hükümetlerinde yer alacak olan kendisine yakın siyasal hareketleri desteklemesine olanak sağlamıştı. İran'ın Suriye'de Beşşar Esed hükümetini desteklemeyi amaçlayan doğrudan askeri müdahalesi İran ile İran destekli Hizbullah'ın önemli bir askeri ve siyasi güç odağı olduğu Lübnan arasında doğrudan bir coğrafi bağlantı kurulmasına yardımcı oldu. Ticaret, özellikle de Irak örneğinde, İran için bir diğer önemli yöndür.

İran'ın Suriye'de Beşşar Esed hükümetini desteklemeyi amaçlayan doğrudan askeri müdahalesi İran ile İran destekli Hizbullah'ın önemli bir askeri ve siyasi güç odağı olduğu Lübnan arasında doğrudan bir coğrafi bağlantı kurulmasına yardımcı oldu

2011-2012 ve 2018'deki iki çok taraflı ve tek taraflı ekonomik yaptırım dalgası bel kırıcı oldu ve İran'ı Irak'a petrol harici ihracatı arttırmak için ticari teşvikler vererek coğrafi yakınlık ve siyasi kozundan faydalanmaya sevk etti. Son yıllarda Irak, İran'ın ihracat alıcıları arasında ilk ona yükselerek Çin'den sonra ikinci büyük alıcı oldu.²

Dahası Irak İİC için Suriye'deki ekonomik varlığını arttırma yolunda önemli bir coğrafi bağlantı haline geliyor. Eylül 2019'da Irak hükümeti Suriye ile olan Kaim sınır geçiş bölgesini yeniden açtı.³ Bu adım, İran'ın Irak'a kara üzerinden ihracatını kolaylaştırıp ticaret yollarını çeşitlendirmeye yardımcı olacağı için İran devlet medyası tarafından kutlandı. Sınır geçiş bölgesinin yeniden açılması, bunun Lübnan'ın Irak'a yaptığı ihracatı teşvik edip Lübnan ekonomisinin güçlendirilmesine katkı sağlayacağını düşünen Lübnan Hizbullah'ı Genel Sekreter Yardımcısı Naim Kasım tarafından da stratejik bir adım olarak görüldü.⁴ Bağdat'ta İran'ın müttefik ve vekillerinin kenara itilmesine veya dışlanmasına yol açacak her türlü rejim değişikliği İİC önderliğindeki bölgesel 'direniş eksenindeki' birçok aktörün geniş jeopolitik ve ekonomik çıkarlarını birbirine bağlayan Irak' için bir tehdit olarak algılanıyor.

İİC'nin Söyleminin Çeşitliliği

İİC'nin Irak'ın çeperinden (Anbar ve Basra) merkezine (Bağdat) yönelen huzursuzluğun doruk noktası olan 2013 Anbar protestolarına tepkisi bazı açılardan 2019 Irak halk ayaklanmalarının küçük bir örneği olarak değerlendirilebilir. İran devlet medyası Anbar protestolarını olumsuz göstermişti. Örneğin İran İslam Cumhuriyeti Haber Ağı (daha çok IRINN olarak bilinen) protestoları, Irak'ı parçalayıp Katar, Türkiye ve Suudi Arabistan destekli bir Sünni devletçiği kurmayı hedefleyen bölgesel bir planın parçası olarak sunmuştu.⁵ Anbar protestolarına yönelik algılardan biri de protestoların Irak Şam İslam Devleti'nin Irak'a sızmasına yardım ettiği yönündeydi.⁶ Her iki durumda da Anbar protestoları İİC tarafından bir tehdit olarak görüldü.

İran devlet medyası Anbar protestolarını olumsuz göstermişti. Örneğin İran İslam Cumhuriyeti Haber Ağı (daha çok IRINN olarak bilinen) protestoları, Irak'ı parçalayıp Katar, Türkiye ve Suudi Arabistan destekli bir Sünni devletçiği kurmayı hedefleyen bölgesel bir planın parçası olarak sunmuştu

İİC liderleri ülkelerinin jeopolitik çıkarlarını açıktan savunurken 2019 Irak ve Lübnan protestolarının boyutu ve coğrafi dağılımı (Anbar gibi vilayet çaplı olanlara kıyasla), İİC'nin tepkisine çok ilgi çekmesine neden olan 2011 Arap ayaklanmalarının örneğiyle birleşince İİC'nin söyleminde bir nebze temkine neden oldu. İİC'nin 2019 Irak ve Lübnan protestoları hakkındaki söylemindeki görece muğlaklık, yani başka bir deyişle temkinli destek ve derin şüphecilik içeren tutumu, sırasıyla İran'ın seçilmiş hükümetini temsilen Dışişleri Bakanlığı (DİB) ile ülkenin dini lideri Ayetullah Ali Hamaney ve İslam Devrimi Muhafız Birliğinin (İDMB) tepkilerinde görülebilir. 27 Ekim 2019'da DİB sözcüsü, "İran İslam Cumhuriyeti Irak halkının Irak'ın dini mercileri ile Başbakan Adil Abdulmehdî'nin açıklama ve yorumlarında açıkça vurgulanan arzu ve taleplerini destekliyor." şeklinde konuştu.⁷ 30 Ekim'de DİB sözcüsü Lübnan ayaklanmalarını yorumlarken şunları ekledi: "İran İslam Cumhuriyeti ülkenin istikrar ve güvenliğini sürdürüp Lübnan halkının meşru taleplerine sakin bir atmosferde cevap verebilmek amacıyla Lübnan'ın tüm aşiret, parti ve isimleri arasında dayanışma, birlik ve uyum ihtiyacını vurgulamaktadır."⁸

DİB sözcüsünün açıklamaları aynı gün Hamaney'in "protestocuların taleplerinin sadece hukuk içerisinde karşılanabileceğini" iddia ettiği konuşmasıyla tamamlandı. Protestocuların taleplerinin meşruluğunu teslim etmekle beraber dış müdahale hakkındaki derin kaygılarını ifade ederek "Amerikan ve Batılı istihbarat servisleri bölgedeki gerici ülkelerin mali desteğiyle kargaşayı yayıyor." dedi.⁹ Hamaney'in açıklamaları yabancıların protestoları rayından çıkarıp şiddete yöneltmekle ele geçirmelerinin rolünü vurgularken ülkedeki reformcu-merkezci kampta yer alan Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani yönetimi yetkilileri Irak protestolarını farklı bir şekilde resmetti. Mesela Hükümet Sözcüsü Ali Rabiei, bir gazete yazısında Irak'taki huzursuzluğu seçim sandığından ümidin kesilmiş olmasına bağladı (ama iç dinamikleri vurgulaması dış müdahaleyi ihtimal dışı gördüğü anlamına gelmiyor).¹⁰

İİC uluslararası ve bölgesel yabancı aktörlerin kendisinin çıkarlarına ve istikrarına karşı sinsi planlar içerisinde olduğu konusunda her zaman oldukça şüpheli olmuştur. Ancak liderlerinin yabancı müdahalesine karşı uyarıcı açıklamaları nüfuzu için hayati olan coğrafi bölgelerdeki siyasi değişim

İİC uluslararası ve bölgesel yabancı aktörlerin kendisinin çıkarlarına ve istikrarına karşı sinsi planlar içerisinde olduğu konusunda her zaman oldukça şüpheli olmuştur. Ancak liderlerinin yabancı müdahalesine karşı uyarıcı açıklamaları nüfuzu için hayati olan coğrafi bölgelerdeki siyasi değişim çağrılarını dikkatli ve hesaplı destek veren açıklamalarını sıklıkla gölgede bırakıyor

çağrılarını dikkatli ve hesaplı destek veren açıklamalarını sıklıkla gölgede bırakıyor. Kayhan ve İran Diplomasi İran'ın sırasıyla şahin ve merkezci-reformcu devlet elitinin düşünüş ve tutumlarını yansıtan iki önemli medya kuruluşudur. İki kuruluş yayımladıkları bir dizi makale ve başyazıda Irak ve Lübnan'daki protestoların çoğunu sosyo-ekonomik sıkıntılara (özellikle İran Diplomasi örneğinde) indirgeyip yabancı müdahalesini vurgularken (daha çok Kayhan örneğinde) bir faktör olarak İİC'nin Irak'taki kozunu görmezden geldiler. Bu makaleler Batılı basın organlarında çıkan ve Irak ve Lübnan'daki İran karşıtı duygu ve saikleri abartan yazıların tam zıttıydı.

Irak ve Lübnan protestocuları ile İİC arasındaki düşmanlık bir dereceye kadar birbirini tamamlıyor: İİC Irak ve Lübnan hükümetlerinin yanında durduğu için İran'a karşı ifade edilen düşmanlık İİC'yi protestolara karşı daha düşmanca davranmaya iterken İran'ın açıklamaları ve İran'a bağlı yerel güçlerin silahlı müdahalesinden duyulan güçlü şüpheler de protestocular arasındaki İİC karşıtı duyguları daha da derinleştiriyor. Ancak iki taraf arasındaki fark Irak ve Lübnan'daki protestolar birçok popüler güçten oluşurken İİC'nin diplomasi, güvenlik ve ordu kurumları üzerinde tam kontrol icra eden üniter bir aktör olmasıdır.

İİC hükümet temsilcilerince yapılan açıklamalara paralel olarak medya ve insan hakları raporları, İİC'nin Iraklı protestocuları bastırıp geçen yıl kurulmasına yardımcı olduğu hükümeti tek bir yapıda tutmayı amaçlayan üç müdahale biçimi olduğunu gösterdi.¹¹ Birincisi, raporlar kimliği belirsiz keskin nişancıların ister Tahran'ın kendi güvenlik personeli isterse Iraklı vekilleri üzerinden olsun, İran güçlerinin bir parçası olduğunu öne sürdü.¹² İkincisi, Ekim sonunda Reuters anonim kaynaklara dayanan bir raporda (İDMB Kudüs Gücü komutanı) Kasım Süleymani ve güvenlik danışmanlarının Irak güvenlik güçlerinin protestocuları bastırmasında bir rol oynadığını iddia etti.¹³ Üçüncüsü, Human Rights Watch (İnsan Hakları İzleme Örgütü) İran yapımı göz yaşartıcı bombaların varlığını

İran'ın çıkarlarına yönelik saldırıların artan sıklığı muhtemelen birden çok saiki gösteriyor: İİC'nin Irak'taki siyasal sistemin korunmasına büyük oranda katkı sağlayan nüfuzuna yönelik büyüyen halk huzursuzluğu ve İİC ile Iraklı müttefik ve vekilleriyle hesaplaşan Iraklı Şii dini aktörlerden gelen memnuniyetsizlik

belgeledi ama bunların kim tarafından kullanıldığı ve ne zaman tedarik edildiği tam olarak bilinmiyor.¹⁴ İran'ın açıklamaları birkaç müdahale biçimine dair raporlarla (ki bunların hâlâ teyit edilmesi gerekiyor) beraber İİC'yi İran destekli Irak siyasal sistemini sarsmayı hedefleyen Iraklı protestoculara karşı karşılaşmacı bir konumda resmediyor. Bu karşılaşmacı konum sayıları artan Iraklı bir kesimin doğudaki komşularına yönelik düşmanlığını pekiştiriyor.

Protestocuların 3 Kasım'da İran'ın Kerbela Konsolosluğuna yaptığı saldırının İran'ın Irak'taki protestolara karşı düşmanlığını kamçılıdığı muhtemeldir. Olayı müteakip DİB'den yapılan açıklama düşmanlık yansıtmıyordu ama "İran'ın Irak'ın Kerbela şehrindeki başkonsolosluğuna karşı yapılan son hamleleri kınayarak İran İslam Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı tarafından ülkenin Irak'taki temsilciliklerinin güvenliğini sürdürmek için attığı adımları vurguladı."¹⁵ İDMB Komutan Yardımcısı Ali Fedevi 5 Kasım 2019'da daha sert bir tepki ile ABD ve İsrail'in Irak'taki olaylarda habise bir rolünün olduğunu belirtti.¹⁶ Fakat bu İran'ın diplomatik temsilciliklerinin saldırıya uğradığı ilk olay değil ve İİC'nin bu bağlamdaki duyarlılığı azalıyor. Tıpkı geçen yıl Basra'da, söylenenlere göre öfkeli protestocuların İran konsolosluğuna saldırıp binayı ateşe vermesinin gösterdiği gibi.¹⁷ İran'ın çıkarlarına

yönelik saldırıların artan sıklığı muhtemelen birden çok saiki gösteriyor: İİC'nin Irak'taki siyasal sistemin korunmasına büyük oranda katkı sağlayan nüfuzuna yönelik büyüyen halk huzursuzluğu ve İİC ile Iraklı müttefik ve vekilleriyle hesaplaşan Iraklı Şii dini aktörlerden gelen memnuniyetsizlik. Iraklı protestocular arasında geçmişte var olan İran karşıtı duyguları daha da arttırmaktan çıkar sağlayacak yabancı aktörler de bu duyguları körüklemeye çalışmış, hatta etki yaratmada başarılı olmuş olabilir.

İran güvenlik yetkilileri, yakınlarındaki Arap bölgesindeki protestoları yerel dinamiklerin ötesinde daha geniş bir jeopolitik sahnede ABD ve bölgedeki müttefikleri ile bir vekalet çatışmasının parçası olarak görüyor. Bu İran toplumunun kendisini de kapsıyor. İçeride, ülkedeki 2017-18 protestoları Tahran'a olan desteğin sürekli azaldığını yansıtırken¹⁸ protestoların coğrafi olarak genişlemesi İİC'ye daha büyük bir istikrarsızlık tehdidi yöneltiyor. Dışarıda ise, Irak ve Lübnan'daki 2019 protestoları İİC'ye karşı bir derece düşmanlık taşıyor ve Arap protestocuların İİC'ye yönelik tutumunda nitel bir gelişmeyi temsil ediyor. Bu protesto dalgasında İİC'ye yönelik düşmanlık kısmen İran'ın müttefik ve vekillerinin isyan bölgelerinde bulunmasından kaynaklanıyor ki Kuzey Afrika'da daha etkili olan 2011 Arap isyanlarında durum genel itibarıyla böyle değildi. Hem 2017-18 İran protestoları hem

de 2019 Irak ve Lübnan protestoları geniş bir çerçevede güçlü sosyo-ekonomik saikleri ve bizzat İİC'ye yönelik düşmanca hislerinde kesişiyor. Tıpkı dış politikasına duyulan olumsuz hisler gibi. Yine de iki protesto dalgasında İran'daki müesses nizama yönelen düşmanlığın ardındaki sebepler ile bu düşmanlığın slogan, pankart veya saldırılarda resmedilen büyüklüğü farklılaşıyor.

Sonuç

İİC bölgede bulunan geniş bir yelpazedeki muhataplarına kendisini tutarlı ve ahlaklı bir aktör olarak sunma çabalarında çeşitli zorluklarla karşı karşıya. Belini kıran yaptırımlar altında İİC siyasi değişimi hayatta kalmasında kilit önemde gördüğü ileri defans ve caydırma stratejilerine bir tehdit olarak gördükçe sert müdahaleci bir nitelikte davranma ihtimali de yükseliyor. İran'ın Suriye'de 2012'de Beşşar Esad'a karşı başlayan silahlı halk isyanını bastırmaya yardımcı olmak için yaptığı müdahale Sünni Arap ülkelerinde kitlesel meydan okumaları alevlendirirken Irak ve Lübnan'a muhtemel bir müdahale çok yüksek ihtimalle İİC'nin görmek istemediği Şiiler arası bir kırılma yaratacaktır. Bunların yanında İİC, ABD yaptırımlarıyla mücadele için yükselen milliyetçilik dozu ve ondan önce IŞİD tehdidi üzerinden 2017-18 protestolarını kontrol altına almayı başarıp geniş halk kesimlerini arkasında toplamış olabilir ama genç Şii Arap vatandaşların kayda değer bir kesimi dahil bölgedeki muhataplarını benzer söylemsel araç ve sloganlar altında örgütlemesi gittikçe zorlaşıyor. Geçen yıl katıldığım bir etkinlikte sosyolog Kevan Harris, İran'ın siyasi hiziplerinin 2017-18 protestolarına katılan İranlı toplumsal kesimleri kucaklamanın bir yolunu bulup aşağıdan (sokaktan) evrilen ve siyasi hiziplerin birbirlerine karşı silah olarak da kullanabileceği söylemlere uyum sağlama sorunuyla karşı karşıya olduğunu söylemişti. Bu yüzden İİC sadece bir iç zorlukla değil aynı zamanda ister doğrudan müdahaleleri isterse bölgesel müttefik ve vekilleri üzerinden olsun kademeli olarak yumuşak güçten çok sert güce dayanmaya başlayan bölgesel bir hegemon olarak ulus-aşırı bir açmazla da karşı karşıya.

Referanslar

- 1- İran İslam Cumhuriyeti'nin 'ileri defans stratejisi' bir karşılaşma senaryosunda düşmanlarıyla kendi topraklarından uzakta savaşmasına ve böylece ülkenin ve rejimin güvenliğine yönelik tehditleri önceden bertaraf etmesine imkân verecek bir caydırıcılık unsuru olarak bölgede bir dizi devlet-dışı silahlı aktör kurup desteklemeye dayanıyor.
- 2- Iran, Iraq Vow to Significantly Boost Trade Despite U.S. Sanctions, Radio Free Europe/Radio Liberty, 17 Kasım 2018. <https://www.rferl.org/a/presidents-of-iran-iraq-vow-to-boost-ties/29605913.html>
- 3- Iraq reopens Al Qaim border crossing with Syria, Aljazeera, 30 Eylül 2019. <https://www.aljazeera.com/news/2019/09/iraq-reopens-al-qaim-border-crossing-syria-190930115636631.html>
- 4- Naim Kasım: Hizbullah henüz sokağa çıkma kararı almadı, (النشرة، 01 أكتوبر/تشرين الأول ١٩٠٢. www.moc.arhsanle.www//:sptth <https://www.aljazeera.com/news/2019/09/iraq-reopens-al-qaim-border-crossing-syria-190930115636631.html>
- 5- شبکه‌های تلویزیونی عراق تجزیه کرد؛ تعبیر خوانی که برای بغداد دیده بودند (خبر، ٩ دی ١٩٣١. www.af.ri.nniri.www//:sptth <https://www.aljazeera.com/news/2019/09/iraq-reopens-al-qaim-border-crossing-syria-190930115636631.html>
- 6- (اطلاعات، ٦٢ آبان ١٩٣١. www.taalette.www//:sptth <https://www.aljazeera.com/news/2019/09/iraq-reopens-al-qaim-border-crossing-syria-190930115636631.html>
- 7- Iran Closely Monitoring Developments in Iraq: Spokesman, Iran's Ministry of Foreign Affairs (web sitesi), 27 Ekim 2019. <https://en.mfa.ir/portal/newsview/546429>
- 8- Spokesman's Reaction to Lebanon Developments, Iran's Ministry of Foreign Affairs (web sitesi), 30 Ekim 2019. <https://en.mfa.ir/portal/newsview/549419>
- 9- Pointing to Iraq, Lebanon, Khamenei recalls how Iran put down unrest, Reuters, 30 Ekim 2019. <https://www.reuters.com/article/us-iraq-protests-iran-lebanon/pointing-to-iraq-lebanon-khamenei-recalls-how-iran-put-down-unrest-idUSKBN1X9oXB>
- 10- (بی بی فارسی، ١١ آبان ١٩٣١. www.cbb.www//:sptth <https://www.aljazeera.com/news/2019/09/iraq-reopens-al-qaim-border-crossing-syria-190930115636631.html>
- 11- Raya Jalabi ve Ahmed Rasheed. Iraq's elite rallies around Iran-backed plan to hang on to power, Reuters, 12 Kasım 2019, <https://www.reuters.com/article/us-iraq-protests-elite-analysis/iraqs-elite-rallies-around-iran-backed-plan-to-hang-on-to-power-idUSKBN1XM17D>
- 12- Iran-backed militias deployed snipers to quash anti-government protests, the New Arab, 17 Ekim 2019. <https://www.alaraby.co.uk/english/news/2019/10/17/iran-backed-militias-deployed-snipers-in-iraq-protests>
- 13- Exclusive: Iran intervenes to prevent ousting of Iraqi prime minister – sources, Reuters, 31 Ekim 2019. <https://www.reuters.com/article/us-iraq-protests-iran-exclusive/exclusive-iran-intervenes-to-prevent-ousting-of-iraqi-prime-minister-sources-idUSKBN1XA2DI>
- 14- Iraq: Iranian tear gas grenades among those causing gruesome protester deaths, Human Rights Watch, 31 Ekim 2019 (Güncelleme Tarihi: 7 Kasım 2019). <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/iraq-gruesome-string-of-fatalities-as-new-tear-gas-grenades-pierce-protesters-skulls/>
- 15- Spokesman's Reaction to Moves against Iran Consulate in Karbala, Iran's Ministry of Foreign Affairs (web sitesi), 5 Kasım 2019. <https://en.mfa.ir/portal/newsview/551940>
- 16- (الف، ٣١ آبان ١٩٣١. www.ri.fela.www//:sptth <https://www.aljazeera.com/news/2019/09/iraq-reopens-al-qaim-border-crossing-syria-190930115636631.html>
- 17- Iraqi protesters set fire to Iranian consulate in Basra, Aljazeera, 7 Eylül 2019. <https://www.aljazeera.com/news/2018/09/iraqi-protesters-set-fire-iranian-consulate-basra-180907163050613.html>
- 18- Kevan Harris ve Zep Kalb. How years of increasing labor unrest signaled Iran's latest protest wave, the Washington Post (Monkey Cage Blog), 19 Ocak 2019. <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2018/01/19/how-years-of-increasing-labor-unrest-signaled-irans-latest-protest-wave/>

YAZAR HAKKINDA

Tamer Badawi bir İran analistidir. Kendisi aynı zamanda Al Sharq Forum'un uzman araştırmacılarından. Hâlihazırda European University Institute Middle East Directions Program'ı kapsamında program araştırmacısı olarak görev yapmaktadır. Badawi daha önce European University Institute School of Transnational Governance bünyesinde Politika Araştırmacısı, ondan önce de Al Sharq Forum'da araştırmacı olarak çalışmıştır.

AL SHARQ FORUM HAKKINDA

Al Sharq Forum, amacı; Şark bölgesi halklarının siyasal gelişimi, sosyal adalete kavuşması ve ekonomik refaha erişmesi için uzun vadeli stratejiler geliştirmek olan, bağımsız ve uluslararası bir kuruluştur. Al Sharq Forum, bu hedefini; demokratik katılım ideali, bilinçli vatandaşlık, çok taraflı diyalog, sosyal adalet ve kamu yararını gözeterek araştırmaları teşvik ederek gerçekleştirmektedir.

Adres: İstanbul Vizyon Park A1 Plaza Kat:6
No.:68 34197 Bahçelievler / İstanbul / Türkiye
Telefon: +90 212 603 18 15
Faks: +90-212-603 1665
E-posta: info@sharqforum.org

sharqforum.org

SharqForum /

الشرق
منتدى

ALSHARQ FORUM